

T-MODELL

1. Kutatási csoport: Térségi társadalmi innovációk elemzése A munkacsoport vezetője: Dr. Balaton Károly

KUTATÁSI ZÁRÓJELENTÉS

A kutatási munkát 2015. július – november hónapokban végeztük el. A kutatásban résztvevő személyek:

- Balaton Károly DSc egyetemi tanár, kutatásvezető,
- Veresné Somosi Mariann CSc egyetemi tanár,
- Bozsik Sándor PhD egyetemi docens,
- Horváthné Csolák Erika egyetemi docens,
- Kerchner András tanársegéd,
- Kunos István PhD, egyetemi docens,
- Marciniak Róbert PhD, egyetemi tanársegéd,
- Szakály Dezső CSc, egyetemi docens,
- Szemán Judit CSc, egyetemi docens,
- Szilágyi Roland PhD, egyetemi docens,
- Varga Beatrix PhD, egyetemi docens.

Kutatásaink során az alábbi módszereket alkalmaztuk: Szakirodalmak és a térségben végzett korábbi egyetemi kutatások eredményeinek feldolgozása, interjúk és csoportos megbeszélések a térségi innovációban érintett szervezetek vezetőivel, interjúk a kiválasztott szervezeteknél, kérdőíves felmérés.

Kutatómunkánk során számos munkaközi tanulmány készült el, ezeket beépítettük a jelen kutatási zárójelentésbe. Mellékletben csatoljuk az alkalmazott kérdőíveket, valamint interjú-kérdéseket.

Kutatásaink során tapasztalhattuk, hogy a vizsgált térségben is megindult a szervezatközi kapcsolatok fejlődése. Ez részben a kistérségen belüli szervezetek között, másrészt a centrum (Miskolc megyeszékhely) és a kistérségi egységek közötti kapcsolatok formájában jelenik meg. Az utóbbi években újabb lendületet kapott a klaszterek fejlődése, amelyek a térség gazdasági és társadalmi élete fejlesztésének motorjaként működhetnek a jövőben.

A klaszteresedés mellett kiemelendő az ipari parkok számának gyarapodása, amelyben miskolci, de kistérségi szervezeteket egyaránt találhatunk.

A fejlődés jelei egyértelműen érzékelhetőek, ugyanakkor változatlanul jellemző a lakosság széles rétegei körében a passzivitás, és a kínáló lehetőségek alacsony szintű kihasználása.

A kutatás fontosabb eredményei:

1.1. Társadalmi innovációs szervezetek elemzése

Készítette: Kerchner András

A mai gazdálkodó szervezetek sikertényezőjeként – mint értéket jelentő tényező –, kulcs erőforrásaként, versenyelőnyt biztosítva jelenik meg az intellektuális tőke, továbbá igen fontos tulajdonsága egy szervezetnek a környezethez (környezeti tőke) (Kapusy 2007; Kulcsár 2009; Tseng et al. 2013) és a társadalomhoz (társadalmi tőke) való viszonya (Chikán 2008 és Porter–Kramer 2006 in Szlávik szerk. 2009), azaz a szervezet fenntartható fejlődés koncepciójával kapcsolatos viszonya is. A két tématerület (intellektuális tőke és fenntarthatóság), mint erőforrások és képességek jellemezhetőek a sikertényezők paramétereivel (a jellemzők forrása: Gyökér 2004; Barney 1991 in Greco et al. 2013), azaz ritkák, értékesek, nem helyettesíthetőek és tökéletlenül másolhatóak (Harazin–Kósi 2011a). Ezen közös tulajdonságok adhatnak létjogosultságot annak az integrált szemléletnek, mely az intellektuális tőke és a fenntarthatóság között jelenik meg. Mind makro, mind mikro szinten a sikertényezők sikerben betöltött szerepe és megfelelő mérése, értékelése napjaink egyik igen időszerű témája. A stratégiák teljesítése céljából szükséges a teljesítmény alakulását nyomon követni, azonban a szervezeti életben az intellektuális tőke szerepének erősödésével az értékelés fejlődése, fejlesztése is szükségessé vált. (Az intellektuális tőke értékeléséről ír többek között Edvinson–Sullivan 1996; Edvinsson 1997; Kaplan–Norton 1998, Bontis et al. 1999; Sveiby 2001 in Gyökér 2004; Lev 2004; Gyökér 2004; Harangozó 2007; Tóth 2008; Tóth–Kövesi 2008; Harangozó 2012). A változást és a fejlődés iránti szükségességet munkájukban Kaplan és Norton (1998) is kifejezik, hiszen összefoglalják, hogy a befektetések a hálózatosodó gazdaságban és a társadalmi élet egyéb területein a fenntartható fejlődést szolgálják.

Az 1980-as évek elejétől kezdődően világszerte új tendencia bontakozott ki a gazdasági vállalkozások körében. Szemben a korábbi gyakorlattal, amikor a gazdasági tevékenységeket integrált szervezeti keretek között valósították meg, az új megközelítés szerint csak a vállalat stratégiája szempontjából meghatározó (un. core) feladatokat indokolt szervezeten belül végezni. Amely feladatok nem tartoznak ebbe a körbe, azokat lehetséges, s gyakran indokolt is vállalatok kívülre szervezni. E szervezeti felfogás elterjedése eredményezte a hálózatosodás megjelenését a gazdaságban. A fejlődésben meghatározó szerepet játszott a Toyota termelési rendszer sikere, s gyors elterjedése nem csupán az autóiparban, hanem más ágazatokban is.

Az új szervezési koncepció a következő lépcsőben más, például közszolgálati szervezetek körében is elterjedt. A hálózatos megoldás különösképpen előnyökkel rendelkezik a hierarchikus szerveződéssel szemben a gyors ütemű környezeti változások időszakában.

A hálózatosodás többféle formában is jelen van napjainkban a gazdasági és társadalmi életben, mint például a stratégiai szövetségek, franchise megoldások, beszállítói rendszer, bér munkáltatás, közös vállalatok (joint venture). A hálózatok fontos szerepet játszanak a regionális fejlesztésben is, hiszen ezáltal a centrumon kívüli térségek kis- és közepes vállalatai új üzleti lehetőséghez juthatnak azáltal, hogy együttműködnek az ott működő – gyakran külföldről oda települt – nagyobb vállalatokkal.

Magyarországon a klaszteresedés a rendszerváltást követően bontakozott ki, részben a korábbi monolit, állami tulajdonban lévő vállalatok társaságokra bomlásával és privatizációjával összefüggésben. Ezzel párhuzamosan megjelentek a hálózati együttműködésre épülő vállalkozások az újonnan alapított magánvállalatok körében is. A beszállítói tevékenységet végző vállalatok a magyar gazdaság új, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt nagy jelentőségű vállalatfejlődési irányát képezik.

1.2. Potenciális klaszterkapcsolatok

Készítette: Balaton Károly

Hálózatosodás a gazdaságban és a társadalmi élet egyéb területein

Az 1980-as évek elejétől kezdődően világszerte új tendencia bontakozott ki a gazdasági vállalkozások körében. Szemben a korábbi gyakorlattal, amikor a gazdasági tevékenységeket integrált szervezeti keretek között valósították meg, az új megközelítés szerint csak a vállalat stratégiája szempontjából meghatározó (un. core) feladatokat indokolt szervezeten belül végezni. Amely feladatok nem tartoznak ebbe a körbe, azokat lehetséges, s gyakran indokolt is vállalatok kívülre szervezni. E szervezeti felfogás elterjedése eredményezte a hálózatosodás megjelenését a gazdaságban. A fejlődésben meghatározó szerepet játszott a Toyota termelési rendszer sikere, s gyors elterjedése nem csupán az autóiparban, hanem más ágazatokban is.

Az új szervezési koncepció a következő lépcsőben más, például közszolgálati szervezetek körében is elterjedt. A hálózatos megoldás különösképpen előnyökkel rendelkezik a hierarchikus szerveződéssel szemben a gyors ütemű környezeti változások időszakában.

A hálózatosodás többféle formában is jelen van napjainkban a gazdasági és társadalmi életben, mint például a stratégiai szövetségek, franchise megoldások, beszállítói rendszer, bér munkáltatás, közös vállalatok (joint venture). A hálózatok fontos szerepet játszanak a regionális fejlesztésben is, hiszen ezáltal a centrumon kívüli térségek kis- és közepes vállalatai új üzleti lehetőséghez juthatnak azáltal, hogy együttműködnek az ott működő – gyakran külföldről oda települt – nagyobb vállalatokkal.

Magyarországon a klaszteresedés a rendszerváltást követően bontakozott ki, részben a korábbi monolit, állami tulajdonban lévő vállalatok társaságokra bomlásával és privatizációjával összefüggésben. Ezzel párhuzamosan megjelentek a

hálózati együttműködésre épülő vállalkozások az újonnan alapított magánvállalatok körében is. A beszállítói tevékenységet végző vállalatok a magyar gazdaság új, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt nagy jelentőségű vállalatfejlesztési irányát képezik.

A hálózatosodás jelentősége a Csereháti Kistérség fejlődése szempontjából

A Csereháti Kistérség gazdasági struktúrájára a nagyvállalatok hiánya, a kis- és középvállalatokra, valamint családi gazdaságokra épülő gazdaságszerveződés jellemző. Az ország más régióihoz viszonyítva is alacsony a foglalkoztatási szint, magas a munkanélküliség. A problémát fokozza a munkaerő jellemzően alacsony képzettségi színvonala és a lakosság etnikai összetétele.

Az előrelépés egyik útja lehet a térségben működő vállalkozások és családi gazdaságok összekapcsolása a térségbeli, valamint a centrumban (Miskolcon) működő vállalatokkal. E kapcsolódás új munkalehetőségeket, az életszínvonal és életmód minőségi javulását eredményezheti a térség lakossága számára.

Tanulmányunkban a régió társadalmi innovációjának egyik lehetséges szervezeti megoldását, a klaszter-kapcsolatok kialakításának lehetőségeit vizsgáljuk. Kutatásunk középpontjában a Csereháti Kistérség áll, a vállalatközi kapcsolatok fejlődése szempontjából azonban vizsgálatunk kiterjed a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében működő vállalatok szélesebb körére, különös tekintettel a Miskolcon működő, illetve miskolci központtal működő vállalatokra és klaszterekre.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a klaszterek megjelenése a 2000-es évek elejére nyúlik vissza. A klaszterek jellemzően miskolci székhellyel működnek. Kutatómunkánk során – nagyrészt az interneten keresztül – az alábbi pontban felsorolt klasztereket sikerült beazonosítani.

Működő klaszterek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

1. Miskolc Belvárosi Gazdaságfejlesztő Klaszter

A klaszter 2011-ben alakult, jelenleg 25 miskolci székhelyű szervezet a tagja. Tevékenységének középpontjában a belvárosi kereskedelem fejlesztése áll. A klaszter menedzselésével kapcsolatos feladatokat a BOKIK Nonprofit Szolgáltató Kft. látja el.

A klaszter feladata a helyi vállalkozások piacra jutásának elősegítése. Így szabadtéri vásárokat tartanak, ahol a klaszter tagjai és egyéb kereskedők helyi termékeket árusítanak. A klaszter tanulmányokat is készített, például a belváros jelenlegi helyzetének felméréséről, fejlődésének trendjeinek elemzéséről. Készített egy adatbázist is, amely exkluzív termékeket árusító, a főutcán kívánatos cégeket tartalmazza, valamint egy olyan tanulmány is elkészült, mely a helyi termékeket árusító üzletsor koncepcióját és működési feltételeit tartalmazza.

2. Magyar Űripari Klaszter

A klaszter 2007-ben alakult 17 társaság részvételével. Központja Miskolcon van. Tevékenységének középpontjában az innováció elősegítése, az érintett kutató-fejlesztő cégek, vállalkozások és tudományos műhelyek kapcsolatának fejlesztése. Jelenleg 30 tagból áll, amelyből 21 kisvállalkozás, 2 egyetem, 3 kutatóintézet, 3 nonprofit kft, 1 gazdasági kamara. A klaszternek két fókuszterülete van, az egyik űreszközök (tudományos, földi szolgáltatásokat támogató) létrehozása, a másik űrszolgáltatások (földmegfigyelés) nyújtása.

3. Észak-magyarországi Autóipari Klaszter (NOHAC)

A klaszter 2006-ban alakult, 9 alapító tagja volt. A szervezet jelenleg 74 taggal rendelkezik. A tagvállalatok foglalkoztatottjainak összlétszáma: 11 661, a tagvállalatok árbevétele csaknem 420 milliárd forint, a tagvállalatok export árbevétele pedig meghaladja a 337 milliárd forintot. A klasztert 2014-ben akkreditálták. Tagjai között kis és nagy cégek egyaránt találhatóak.

A klaszter célja, hogy az észak-magyarországi térség autóipari beszállítóinak társulása révén növelje azok versenyképességét, innovációs és jövedelemtermelő képességét, s így közelebb hozza tagjait az európai autógyártáshoz és az európai autógyártást partnereihez. 2015-ben elnyerte az Akkreditált Innovációs Klaszter díjat.

4. Észak-magyarországi Informatikai Klaszter

2007-ben öt vállalat alapította. Székhelye Miskolcon van.

Jelenleg 41 vállalkozás a tagja. 2010-ben akkreditálták.

Főbb tevékenységei:

- kutatási tevékenység,
- Domain- és tárhelyszolgáltatás, online marketing,
- Banki informatika,
- Automatizálás, ipari informatika,
- ERP, CRM rendszerek,
- Egyedi szoftverfejlesztés,
- Tesztelés,
- Szoftver és hardver kereskedelem.

5. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Képzési Klaszter

2015-ben alakult a klaszter. Székhelye: Miskolc

Tevékenységi körébe tartozik a megye közép- és felsőfokú oktatási kapacitásának kihasználásával képzések szervezése és a pályázati tevékenység támogatása.

Alapító tagjai:

- a. Borsod-Abaúj Zemplén Megyei Fejlesztési Ügynökség,
- b. Miskolci Egyetem,
- c. BAZ megyei Kereskedelmi és Iparkamara,
- d. Sanmina Magyarország Kft.
- e. Bakai Szerszámgép Szerviz Kft.,
- f. PreC-Cast Kft.,
- g. KV Építőipar Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

6. Geo-Nord Geotermikus Távhő Klaszter

2011 januárjában alakult, székhelye Miskolcon van.

Alapítók: Geo-Wendung Zrt, valamint Kistokaj, Mály, Nyékládháza és Gödöllő önkormányzata.

2015-től a tevékenység bővülésével Geonord Energetikai és Fejlesztési Klaszterként működik.

A klaszter célja, hogy a geotermia, valamint a geotermikus távhőrendszerek kiépítése, fejlesztése, a technológia komplex alkalmazása területén az ezen technológiákat alkalmazó szervezetek, vállalkozások és önkormányzatok szerepvállalásával gazdaságföldrajzi adottságok alapján kapcsolatrendszereket fejlesszen, gazdaságfejlesztő szolgáltatásokat nyújtson, együttműködési hálózatot hozzon létre és működtesse azt.

7. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szénbányászati Klaszter

2013 decemberében alakult miskolci székhellyel.

A klaszter alapítói:

- Nemzeti Fejlesztési Minisztérium,
- Magyar Bányászati Szövetség,
- Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete,
- Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület.

A klaszter célja, hogy közösen lépéseket tegyenek a szénbányák újbóli megnyitása és fejlesztése terén. Az alapítás háttérében a kormány azon elképzelése húzódik meg, hogy megteremtsék a feltételeket a bányászat fejlesztéséhez.

8. Dél-Borsodi Egészségügyi és Szociális Klaszter

2007-ben jött létre a több ágazatra (egészségügyi- és szociális ellátás, oktatás, kutatásfejlesztés és innováció) tagozódó szervezet. A klaszter jelenleg 23 tagot számlál, továbbá 5 szerződéses partnere van. Fő működési területük a szociális és az egészségügy határterületei, így olyan fejlesztéseket végeznek, amelyeket mindkét szféra hasznosíthat. Programjaik közül néhány: kidolgoztak például egy olyan készüléket, amellyel meghatározható az időskorúak funkcionális állapota, amire tréningeket építve elérhető a mentális és fizikai állapot megőrzése. Egy másik érdekesség: az indiai gyógyászat (ayurveda) bevezetésének projektje, vagy a **Harmadik Kör Egyeteme Alapítvány** által időskorúak számára kínált lehetőség, amely célja a mentális képességek megőrzése, fejlesztése.

A **klaszter** tevékenysége pályázatokon alapszik, gazdasági bevétele nincs.

9. ENIN Környezetipari Klaszter

A klaszter 2007-ben alakult 6 taggal. A klaszter célja, hogy a térségben összefogja a környezetipar (hulladék-, szennyvízgyártás, szennyvízgyártás, szennyvízgyártás, szennyvízgyártás,

környezetvédelem) működésében érintett piaci szereplőket, segítse az innovatív környezeti technológiák meghonosítását, fenntartható energetikai közösségek létrejöttét

10. Észak-Magyarországi Logisztikai Szolgáltató Klaszter (Nordlog)

A klaszter 2008-ban alakult egy pályázat finanszírozásából. Célja a piacon jelenlevő számos logisztikai jellegű szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások között a már meglévő alkalmi együttműködésekre alapozva szorosabb kapcsolat, és hosszabb távú, átgondolt közös stratégián alapuló együttműködés kialakítása. Jelenleg jelentősebb tevékenységet nem mutat fel.

11. Észak-Magyarországi Bor Klaszter

A klasztert 2009-ban alapította a régió 24 meghatározó borászata miskolci székhellyel. A szervezetben tokaj-hegyaljai, bükkaljai, egri és mátravidéki borvidékek vezető borászatai vesznek részt. Fő célja a borvidékekre jellemző borok és borkultúra egységes népszerűsítése és a borturizmus fellendítése. Jelenleg érdemi tevékenységet nem folytat.

12. Amaránt Innovációs Klaszter

A klaszter 2011-ben alakult át az Amaránt Klaszterből. Célja lágyszárú mezőgazdasági növények (energiafű) termesztésének és energetikai felhasználásának koordinálása. Jelenleg 28 tagja van számos ágazatból. Az utolsó érdemi tevékenységet 2013-ban folytatta.

13. NAUTILUS Fenntartható Életmód Klaszter

A klaszter 2011-ben alakult. Célja a fenntartható életmódhoz szükséges termékek és szolgáltatások piacra jutásának elősegítése. A klaszter működésének előzménye a miskolci belvárosi Biovásár megszervezése volt. Jelenleg a szervezetnek 62 tagja van. 2012-ben elnyerte az Európai Klaszter Kiválósági Kezdeményezés bronz fokozatát.

A fenti klaszterek Miskolci központtal működnek, s pillanatnyilag meglévő (de a továbbiak ellenőrizendő) információink szerint nem foglal magában olyan vállalkozást vagy egyéb szervezetet, amelynek tevékenysége a Csereháti Kistérséghez közvetlenül kapcsolódna. Emiatt célszerűnek látszik a klasztereken túlmutatóan is foglalkozni a szervezatközi kapcsolatok és hálózatok munkájához való kapcsolódással a csereháti szervezetek szempontjából. E célból áttekintettük a BAZ megyében működő ipari parkok főbb jellemzőit. Az alábbiakban ezeket mutatjuk be.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében működő ipari parkok (2011. évi adatok alapján)

1. táblázat

Ipari Park	Üzemeltető	Cégek száma
1. Barcikai Ipari Park	Kazincbarcika Önkorm.	11
2. BorsodChem Ipari Park	BorsodChem Zrt.	13
3. Diósgyőri Ipari Park	DIGÉP Ipari Park Kft.	67
4. Encsi Ipari Park	Encs Város Önkorm.	16
5. Felsőzsolcai Logisztikai Ip. P.	FIZ Kft.	54
6. Kazincbarcikai Ipari Park	AES Borsodi Energetikai Kft.	n.a.
7. Mezőkövesdi Ipari Park	Mezőkövesd Önkorm.	4
8. MIP Miskolci Ipari Park.	MIK Miskolci Ingatlan gazd. Zrt.	37
9. Miskolc Alsózsolcai Ip. P.	MAIP Miskolc Alsózsolca Ip.P.Kft.	10
10. Miskolc Déli Ipari Park	MIK Miskolci Ingatlan gazd. Zrt.	8

11. Ózdi Ipari Park	Ózdi Ipari Park Kft.	129
12. Sajóábonyi Vegyipari Park	SVIP Sajóábonyi Vegyipar Park Kft.	16
13. Sátoraljaújhelyi Ipari Park	Sátoraljaújhelyi Ipari Park Kft.	43
14. Szerencsi Ipari Park	Szerencsi Ipari Park Építő és Szolg. Kft.	14
15. Szikszói Ipari Park	Szikszói Ipari Park Kft.	7
16. Tiszaújvárosi Ipari Park	TiszaSzolg 2004 Kft.	15
<u>Összesen:</u>		442

A fenti táblázat mutatja, hogy a Csereháti Kistérségben 2 ipari park működik: az egyik Encsen, a másik Szikszón. Az Encsi Ipari Park 16, a Szikszói Ipari Park 7 szervezetet foglal magában. Szikszó esetében hozzá kell tenni, hogy a HELL Ring Kft. a város déli részén jelentős iparterület-fejlesztési projektet valósít meg, amelynek keretében 9 új vállalat betelepülésével számolnak.

Edelény külterületén is megkezdődött az iparterület fejlesztése, ahova betelepült a csokoládégyár és a betongyár. Edelényben számos nagyobb vállalat működik, amelyek tevékenységi körében az építőipar, a nyomdaipar, a fafeldolgozás, a kereskedelem egyaránt megtalálható. Főbb adataikat a 2. táblázat mutatja.

Edelény területén működő nagyobb vállalatok listája

<u>Cég neve</u>	<u>Címe</u>	<u>Telefon sz.</u>	<u>Tevékenysége</u>
Agrobál Kft.	Edelény, Finkei út 47.	48/342-888	Gabonatermesztés
Altavill Kft.	Edelény, Tompa M. út 17.	48/342-729	Villanyszerelés
Bódva-Ép Kft.	Edelény, Petőfi út 5.	48/525-140	Építőipari kivitelezés
Eclipse Print Kft.	Edelény, Miklós Gy. út 29.	48/526-111	Nyomdaipar
Fedrid Kft	Edelény, Mátyás k. út 3/A/2	48/341-205	Mélyépítés, közműépítés
FEFA Kft.	Edelény, József Attila út 34.	48/525-052	Fafeldolgozás
Frekvencia 2000 Kft.	Edelény, Szent Márton út 3.	48/525-291	Műanyag nyílász. gyártása
Hali-Agua Idegenforgalmi Kft. Személyszállítás	Edelény, Borsodi út 65.	48/525-045	
Képes és Társa Kft.	Edelény, Vörösmarty út 57.	48/525-118	Magasépítés

Linga Kft.	Edelény, Szent Márton út 3.	48/525-278	Csokoládégyártás
Magyar Közút Nonprofit Zrt.	Edelény, Miklós Gyula út 56	48/524-030	Közútkezelés
MÉDA-STAR Kft.	Edelény, Lé vay út 26.	48/525-104	Víz-, gáz- és központi fűtésszerelés
Orszak-Borsod Kft.	Edelény, József A. út 36.	48/525-076	Vegyes építőipar,szakipar
Roland Autó Kft.	Edelény, Szentpéteri út	48/525-123	Autókereskedés, autójavítás
Trixon-B Kft.	Edelény, Szentpéteri út	48/252-176	Autókereskedés, autójavítás
Takács Kft.	Edelény, Miklós Gy. út 54.	48/342-478	Fuvarozás
Magyar Posta Zrt.	Edelény, Tóth Árpád út 7.		
OTP Bank Nyrt.	Edelény, Tóth Árpád út 1.		
Penny Market Kft.	Edelény, Borsodi út 9/13		
Profi Magyar Zrt.	Edelény, Antal György út 20/A		
Unio Coop Zrt.	Edelény, Antal György út1.	Borsodi út 11.	

Klaszterek, illetve a szervezatközi hálózatok egyéb formáinak kialakítása

A fenti 2. táblázatban található vállalatok tevékenységi köre alig, vagy egyáltalán nem kapcsolódik a BAZ megyei klaszterek, vagy ipari profiljához, ami megnehezíti az edelényi vállalkozások számára a szervezatközi hálózatokhoz való csatlakozást. A centrum – periféria hálózat kialakítása a Csereháti Kistérség vállalatai számára nehezen megoldható feladatnak tűnik.

Természetesen ez a megállapítás csak előzetes véleménynek tekintendő, a további kutatásainknál a kérdőívezés, illetve interjúzás során célirányos kérdésekkel szükséges alaposabb ismereteket szereznünk.

Szikszó és Encs esetében a két ipari parkban összesen 23 vállalkozás működik. Meg kell vizsgálnunk, hogy a szervezatközi kapcsolatok milyen formájának létrehozása tűnik lehetségesnek az ipari parkokban tömörült vállalkozások között, illetve azok és a kistérség egyéb szervezetei között (például az Edelényben működő vállalkozásokkal). Azt is fel kell tárnunk, hogy milyen hajlandóság van ezen szervezetek vezetőiben a hálózatosodás valamely formájának kialakítására. Ahogy az a projekt edelényi nyitó programján is elhangzott, az együttműködés csak az érintett szervezetek aktív részvételével lehetséges. Mi generálhatunk ötleteket, ajánlhatunk lehetséges megoldásokat, de ez önmagában kevés az innovációk gyakorlatban való megvalósulásához.

A klaszteresedés lehet a térségi innovációk egyik lehetséges fejlődési iránya, de ezen túlmenően foglalkoznunk kell a lazább szervezatközi együttműködés lehetséges formáival is. Minden olyan lehetőséget figyelembe kell vennünk, amely térség fejlődése, az ott élők életkörülményeinek javítása szempontjából potenciális előrelépést jelenthet.

1.3. Interjúk a térségi innováció szereplőivel

Készítette: Marciniak Róbert

A kutatás célja

A térségi társadalmi innovációk stakeholder és hálózat elemzése kapcsán olyan kutatás elvégzése, amely választ ad arra, hogy a feltárt érintettek milyen társadalmi innovációkkal találkoztak, miben vettek részt, akár kezdeményezőként, akár résztvevőként, akár kedvezményezettként. Milyen más társadalmi innovációs projektekről tudnak, milyen ezek sikeressége és milyen problémákat látnak ezek megvalósítása során.

Az interjúk esetében kutatónként öt interjú elvégzése került meghatározásra.

A kutatás módszertana

A kutatás módszertanához az interjú vizsgálat került kiválasztásra. Az interjúkhoz a kutatási csoportvezető által biztosított kérdéslista állt rendelkezésre, amely tartalmazta a kötelező kérdéseket, de ezen felül az interjú megkérdezés félig strukturált megoldást követett, azaz az előírt kérdéseken felül a beszélgetés irányát figyelembe véve egyéb kérdéseket is fel lehetett tenni. Az előre definiált kutatási kérdéslista olyan kérdéseket, statisztikai adatfelvételt is tartalmazott, amely adatokat az interjúban résztvevők nem tudtak megadni illetve maga az interjú módszertana sem volt erre alkalmas. Az interjúk esetében módszertanilag nem volt meghatározva

a lebonyolítás módja, ezért minden esetben idő és költség szempontjából leghatékonyabb módon, telefonon zajlottak az interjúk.

A kutatás időbelisége

Az interjúk kutatás elvégzése egy hónapot vett igénybe, amiből a legtöbbet, körülbelül két hetet a címadatbázis frissítése és kiegészítése, az érintettekkel való kapcsolatfelvétel, az interjúkhoz időpont-egyeztetések vittek el. Az interjúztatás több esetben az interjúalanyok elfoglaltsága miatt átütemezésre került, de nagyjából egy hétig tartott, míg az interjúk feldolgozása további két hetet vett igénybe. Az interjúk augusztus utolsó hetében készültek. Az interjúk időtartalma változó, de általában 20-30 perc hosszúságúak voltak.

A kutatás célcsoportja és résztvevői

Az interjúk kutatás elvégzéséhez a munkacsoport vezetője egy címadatbázist biztosított. Ebben körülbelül 75 térségbeli szervezet és hozzátartozóan szervezetenként akár több személy elérhetősége szerepelt. Az adatbázis több évvel ezelőtti adatokat tartalmazott és azóta nem került frissítésre. Az adatbázisban szereplő szervezetek

közigazgatási és non-profit szervezeteket tartalmaztak. Forprofit szervezet nem volt a címek között.

Mivel fennállt az a feltételezés, hogy a címadatbázisban szereplő szervezetek társadalmi innovációkkal való kapcsolata és ezekről való informáltsága eltérő mértékű, noha az előre megkapott kérdéslista kérdései ezt sugallták, ezért a kutatási csoportvezetővel egyeztetve az interjú és a kutatási kérdések is ennek megfelelően lettek értelmezve.

Mivel telefonos költségkeretet a kutatás nem biztosított, ezért költséghatékony módon a megkeresésekhez a címadatbázisban szereplő email címeket használtam. Ennek sikere érdekében a címadatbázis részbeni frissítésre és kiegészítésre is került. Két körben összesen 21 megkeresést végeztem el, elsősorban önkormányzatok és civil szervezetek vezető képviselőit kerestem meg. A megkeresésekre nagyjából egy héten belül összesen öt pozitív visszajelzés érkezett önkormányzati társulásoktól és civil szervezetektől, a kérdőíves kutatásban pedig végül ezek a szervezetek vettek részt. Résztevők mindegyike szívesen vállalta az interjút, egy kivételével már korábban értesült a T-modell kutatás létéről és céljáról, illetve hajlandóságot mutatott a kutatás további részében illetve más együttműködésbe is bekapcsolódni.

Az interjúk leírása

A következő alfejezetek az öt interjú kutatás eredményeit tartalmazzák feldolgozott formában. Előbb a kérdések vastagított formában, majd az erre érkezett válaszok kivonata látható. A kutatási interjúk teljes szövege digitális formában az interjútatónál rendelkezésre áll.

Első interjú

Interjúalany: Osgyáni Gábor

Szervezet: Edelényi Kistérségi Többcélú Társulás

Interjúalany beosztása: Menedzser

Kérem, hogy röviden ismertesse a szervezetet, amelyet képvisel?

Az Edelényi Kistérségi Társulást 2005-ben az akkor hatályos önkormányzati törvény hozta létre, több területfejlesztési társulást egyesítésével az akkori edelényi statisztikai kistérség területén. Eredetileg 47 településsel, majd az azóta történt törvényi változások hatására ez a szám egy településsel (Aggtelek) csökkent. A társulás 2005-2012 között többféle kötelező feladatot látott el, amelyben volt három alapfeladat:

- közoktatás-szervezés;
- önkormányzatok belső feladatainak szervezése;
- és a területfejlesztés.

Ezen kívül számos választott feladatot is végzett, amelyre normatív támogatást is kapott. Körülbelül 10-12 fős munkaszervezet végezte ezt a tevékenységet. 2013-tól a munkaszervezet 2 főre csökkent, mivel az új területfejlesztési törvény hatására a feladatokat más szervezetekhez delegálták és a meglévő feladatok továbbviteléhez nem kaptak normatív támogatást. Egyetlen dedikált feladata maradt az orvosi ügyelet biztosítása. A

törvényváltoztatás után a társulásban szereplő önkormányzatok nem kívántak plusz feladatokat vállalni.

A normatív támogatás mellett a társulás az előző tervezési időszakban több Európai Unió pályázati forrást is nyert, ahol a leghátrányosabb kistérségek számára kiírt területfejlesztési pályázatokon szerepelt sikeresen. Volt egy komplex program is a gyermekszegénység ellen, amelyre csak társulások pályázhattak, és aminek az eredményeképpen a projekt végéig a társulás fennmaradt.

Mi (volt) a saját szerepe a szervezetnél?

Az interjúalany öt évig dolgozott a Regionális Kutatások Központjában, majd 2005ben csatlakozott a társuláshoz vezető tervezőként, majd 2009-től projektvezető és projektmenedzser több projektben. A komplex projekt lezárásával az interjúalany az interjú készítésének a napján már nem áll a szervezet alkalmazásában. A projektben nagyjából 40 fő volt alkalmazásban és ezen felül pedig további 60 fő volt megbízásos jogviszonyban. Az ő foglalkoztatásuk a projekt lezárásával véget ér.

Mi az oka a társulás leépítésének?

Leginkább az, hogy a korábban elnyert pályázati projektek már lezárultak, az új tervezési időszakban még nem írtak ki a társulások számára elnyerhető új pályázatokat. A társulás azonban nyitott arra, hogy ha kiírásra kerülnek az új tervezési ciklusban szereplő pályázati lehetőségek, akkor a társulás döntése alapján és a rendelkezésre álló erőforrások ismeretében majd újabb pályázatokat nyújtson be.

Mi a társadalmi innováció saját fogalma?

Mezőgazdasági, munkaerő-piaci és turisztikai ágazatban előforduló, a társadalomra pozitívan ható, újító kezdeményezések.

Milyen társadalmi innovációkat tapasztalt akár a társulásban, akár azon kívül?

A társulásban szereplő 46-47 településen számos ehhez kapcsolódó tevékenység zajlott, azonban összességében a térség nem bővelkedik ilyen tevékenységekben. A legismertebbek a szendrőládi gombaüzem, a tanóda programok vagy gyermekszegénység elleni komplex programok. De kiemelhető néhány település is, ahol voltak munkahelyteremtő és munkahely megtartó programok pl. start munka programokat szociális szövetkezetek formájában kívánták továbbvinni az önkormányzatok a gazdasági termelésüket. Ilyen település volt például Boldva, Edelény, Szendrőlád, Szendrő, Perkupa vagy Szalonna.

Emellett volt, ahol szociális földprogram mint mezőgazdasági irány is elindult még a start munka programok előtt. Ez leginkább a Bhim Bao egyesület munkájában, uniós projektek keretében vagy a már említett szendrőládi gombaüzem esetében. De ilyen társadalmi innováció a turisztikai területen létrejött História-völgy, ahol viszont kellett volna aktívabb önkormányzatok, ezért ez az innováció alszik. A legfőbb probléma itt a munkaerőhiány volt, ami a pénzhiányból fakadt. Az önkormányzatok nem fordítottak elegendő saját forrást ezek

gondozására és fejlesztésére, a sok esetben pedig felhasznált közmunka programokban szereplő humán erőforrás pedig igazából nem volt arra alkalmas, hogy ezeket a turisztikai újításokat megfelelő színvonalon támogassa.

Volt két fiatalok számára szervezett projekt is, amelyek képzett munkaerő helyben tartását tűzte ki célul. Itt közel másfél évig körülbelül 40 fő fiatal felsőfokú végzettséggel rendelkező munkanélküli vagy munkakereső támogatását végezték. Itt fejlesztési munkacsoportokat hoztak létre: turisztika, agrárium, gazdaságfejlesztés, kommunikáció és oktatás és szociális ágazat. 2-3 fő adminisztrációt végeztek, a többiek pedig a végzettségüknek megfelelő munkahelyeken végeztek szakmai munkát, közülük pedig sokan a projektek lezárultával ott tudtak elhelyezkedni, ahol a projektet töltötték.

A társadalmi innovációk nehézségei, a projektek esetleges sikertelenségének okai?

A társadalmi innovációs projektek sikerének és sikertelenségének az oka megfelelő munkaerő megléte vagy hiánya. Nem a pénzhiány a fő ok, hanem határozott elképzelések kellene, amikhez aztán pénzt lehet tenni.

Társadalmi felelősségvállalás hogyan jelenik meg a projektekben?

A helyi vállalkozók profitáltak a projektekből, hiszen ha volt rá lehetőség, akkor ezektől vettek igénybe szolgáltatásokat. Illetve a munkaerő helyben tartó projekteknél a munkaerőhöz jutottak.

A társadalmi innovációs projekteknél pedig mindenhol megjelentek társadalmi felelősségvállalási célok, így voltak projektek a társadalmi különbségek mérséklése, civil szektor megerősítése, közoktatási innovációk elterjesztése, munkaerőpiaci helyzet enyhítését célzó, egészségfejlesztési célú illetve gyermekszegénység elleni komplex projekt, amely utóbbi például 56 kisebb részelemet tartalmazott. Minden projekt elérte a projekt indikátorait, azonban rövid időtávon érzékelhető csupán ezek hatása. Hosszú távú ezek fenntartása és nagyobb társadalmi összefogás lenne szükséges.

Ezekben a társadalmi innovációs projekteknél volt-e regionális együttműködésük más szervezetekkel?

Nem jellemző. Ugyan volt partnerség pl. egy miskolci szervezet foglalkoztatott munkaerőt, azonban a társulás egyre marginálisabb szerepet tölt be, emiatt megkeresések sem érkeznek. Inkább a LEADER szervezet

A társulás jövőjével kapcsolatban lehetünk-e optimisták?

Lehetünk optimisták, de jobb realistának lenni. Nem minden településvezető látja az előnyt ennek az együttműködésnek és nem is feltétlen kívánnak saját erőforrásokat áldozni az együttműködés sikeréért, ezért jobb marketingre, a döntések előkészítésére és a döntéshozóknak való jobb „eladásra” van szükség.

Második interjú

Interjúalany: Róczei Norbert

Szervezet: Bhim Rao Egyesület, BOCS projekt

Interjúalany beosztása: Projektvezető

Kérem, hogy röviden ismertesse a szervezetet, amelyet képvisel?

A Bhim Rao Egyesület 2002 óta Szendrőlád központtal működik és hátrányos helyzetű roma fiatalok felzárkóztatásával foglalkozik, tanóda hálózatot szervez, társadalmi vállalkozások indítottak (gombaüzem), kulturális központ, mentorhálózatot működtetnek. Nagyjából 50-60 ilyen ember van, aki ezekben a projekteknél közreműködik.

Mi (volt) a saját szerepe a szervezetnél?

Egy mentorháló projektötlettel csatlakozott az egyesülethez mint projektvezető. Azóta számos újabb projekt indult, ami a közösség egyben tartására szerveződött. Például most egy hungarikumos pályázat kapcsán indult egy projekt egy tájegységi nemzeti értéktár létrehozására, ami egyben tartja a korábban létrejött csapatot és így az emberi értékek összegyűjtése után, most a tárgyasult vagy eszmei értékek helyi összegyűjtése zajlik.

Mivel Magyarországon biztos anyagi és így emberi erőforrás sincs egy ilyen szisztematikus térségfejlesztéshez, ezért jelenleg inkább a projektötleteket a forráskiíró céljaihoz igazítják és így igyekeznek a legtöbbet tenni a térség sikeréért. Hisz abban, hogy minden térségi szereplőnek össze kell fogni a siker érdekében, nem szabad párhuzamos feladatokat ellátni.

Milyen forrásokból dolgoztak a projektek esetében?

Leginkább uniós források, de volt Földművelésügyi Minisztériumban kiírt pályázati forrás.

Mi a projektek sikerének a kulcsa?

A projekt sikerének kulcsa, hogy ehhez teljes állású emberek lennének szükségesek, akik nem másodállásban, hobbiként végzik ezt a tevékenységet, hanem teljes állásban, elhivatottan és lokálisan. Olyan emberekre lenne szükség, akik meg tudnak élni abból, hogy ilyen térségfejlesztési projekteket visznek. A pályázatok pénzügyi forrásaival van a kisebb gond, azokat hozzá lehet rendelni a megfelelő célokhoz, viszont olyanokat találni, akik ezt megfelelően lemenedzselik, az már egy másik kérdés. Jelenleg kb. 4-5 ember félállásban végezte ezt a munkát. A kitörési pont az lenne, hogy egy iroda 4-5 ember főállásban végezzen koordináló és projektgeneráló feladatkörben. A térségben nagyon sok szereplő van, ezeknek részstratégiáik vannak, de ezek az aktorok nem nagyon beszélnek egymással, így a stratégiák nagyon sokszor nem valósulnak meg. Már az is nehéz, hogy ezek a szereplőket egy asztalhoz üljenek és közösen találják ki a térség fejlesztéseinek főbb irányait.

Tovább nehezíti ezt a politika szerepe, hiszen a források leginkább kormányzat irányából és annak jóváhagyásával érkehetnek. Ezért az ilyen projektek

diplomatikus megközelítést is igényelnek. A jó projektek ezért alulról szerveződő, valós igényeket kielégítő tevékenységek, amelyeket a kormányzat is támogat.

Mennyire vett részt a projektekben a vállalkozói szféra?

Volt próbálkozás, volt is rá nyitottság, néhány vállalkozás foglalkoztatott is néhány projektben érintett fiatal, de nem volt komolyabb együttműködés.

A társadalmi innovációk nehézségei, a projektek esetleges sikertelenségének okai?

A projektek rövid távon sikeresek voltak, de a hosszú távú hatásuk korlátozott. Ennek oka leginkább a passzivitásban és a menedzsment problémákban keresendő, mert addig mentek a projektek, amíg azokat valakik mozgatták. Ahogy lejártak a projektek, a résztvevők eltűntek. A legnagyobb probléma az érintettek passzivitása és az ambíció hiánya. Nagyon nehéz az itt élőket (főleg a fiatalokat) motiválni, hogy tegyenek a sorsukért.

Mi a társadalmi innováció saját fogalma?

A szerves (organikus) fejlődésben hisz, hogy az emberek megalakítják a saját rendszerüket és abban élnek, amiben jól érzik magukat. Segíteni persze kell, de óvatosan kell ezzel bánni, olyan projektekkel, amik a társadalomba, a közösségbe beleillenek, amik az értékrendtől nagyon nem térnek el. Tehát a társadalmi innováció rásegítés a meglévő társadalmi folyamatok jó irányba terelésére.

A társadalmi felelősségvállalás hogyan jelenik meg a projektekben?

Nem voltak ilyen célzott indikátorok a projektekben.

Ezekben a társadalmi innovációs projektekben volt-e regionális együttműködésük más szervezetekkel?

Abszolút lokális projektek voltak a résztvevők körében, de együttműködések más szervezetekkel nem voltak.

Vannak-e jövőre nézve projektötletek?

Munkahelyteremtő vállalkozási ötletek vannak.

Harmadik interjú

Interjúalany: Móri István

Szervezet: Edelényi Kistérségi Többcélú Társulás

Interjúalany beosztása: Menedzser

Kérem, hogy röviden ismertesse a szervezetet, amelyet képvisel?

A társulás egy kiüresedő lévő szervezet, amelyet korábban egy törvény hozott létre, és az elmúlt két évben a társulásban résztvevő önkormányzatok viszik, amik az elnyert projektek ezt finanszírozzák, és amíg a fenntartási időszakuk tart. Ahogy 2012 végén a kistérségi társulások normatív támogatása megszűnt az önkormányzatok vitték tovább a feladatok egy részét.

Mi (volt) a saját szerepe a szervezetnél?

Területfejlesztési referensként kezdte, majd projekt tervezőként és megvalósítóként vett részt a társulás projektjeiben. Épp most zárták le az utolsó futó projektet. A munkaszervezet korábban 10-15 fővel dolgozott, különböző szereplőkkel, majd ez a háttérszervezet 2 főre lecsökkent.

Milyen társadalmi innovációs projekteket tud említeni?

Az egyik ilyen kezdeményezés két diplomás munkanélkülieknek szóló projekt volt, ami több mint egy éven keresztül próbálta a diplomásokat helyben tartani és a térség fejlesztési elképzelései mentén az ő tudásukat felhasználni. Itt több rész cél is volt, mint például a fiatal munkanélküliek munkatapasztalatra tegyenek szert, az a friss tudás, amivel rendelkeznek kerüljön bevonásra a térség fejlesztési vérkeringésébe. Erre különböző munkacsoportok (agrárius, környezetvédelem, oktatás, stb.) alakultak és itt dolgoztak a térség fejlesztési elképzelésein.

Mi a társadalmi innováció saját fogalma?

Valami újszerű kezdeményezés, ami legalább helyben új. Inkább konkrét projekteken keresztül tudja elmondani, hogy abban van-e társadalmi innováció. A társulás önmagában nem volt innováció, vagy nem volt innovatív, hiszen felülről szerveződően, törvény hozta létre, illetve korábban meglévő társulásokat egyesített.

De a tevékenységükkel igyekeztek a társadalomban szerves fejlődést elindítani. Maguk a projektek sem voltak teljesen újak, ilyen voltak már máshol is, lokálisan számított inkább újdonságnak. Persze a projekteken különböző mértékben megjelentek innovatív ötletek, illetve viszonylag nagyszámú érintettet tudtak bevonni a projektekbe. A társadalmi innovációban fontos az alulról szerveződés, azonban ennél sokkal fontosabb, hogy szerves legyen. A társadalomban gyökereket vessen, és szervesen fejlődjön. Ilyen társadalmi innovációs példák: a Bódva-Cserehát mentor program, amit a Bhim Rao szervezett. Ebben a térségből elszármazott sikeres emberek mentorként segítették az ott élő tehetséges és támogatásra érdemes fiatalokat. Ilyen volt a korábban már említett diplomásokat helyben tartó projekt, amely ösztöndíjat biztosított, de elvárta, hogy az ösztöndíjas a tudásával járuljon hozzá a térség fejlesztéséhez. Egy másik ilyen program volt egy közösségi hírportál létrejötte, de voltak gyümölcsstermesztési kezdeményezések, turisztikai szállásadási programok, helyi védjegyre vonatkozó projektek. Központi programokból származó helyi szinten ható program a gyermekszegénység elleni küzdelemre létrehozott akciók, amelyekre itt is volt példa.

A társadalmi felelősségvállalás hogyan jelenik meg a projektekben?

Igen a projektekben megjelentek ezek a társadalmi felelősségvállalási célok, de a környéken számos ilyen akció működik, mint például az egyes segítség-szervezetek, vagy szociális csomagküldő hálózat, mozgalom. Egy helyi mentorhálózat kialakítása is ilyen lehetne.

Mennyire voltak sikeresek ezek a projektek?

Részben voltak sikeresek. Amiről információja van, azok esetében vannak sikerek és azok hatása kedvező volt, de nem biztos, hogy a forrással azonos arányú volt ez a hatás.

Ezekben a társadalmi innovációs projektekben volt-e regionális együttműködésük más szervezetekkel?

Nem igazán volt ez jellemző.

Negyedik interjú

Interjúalany: Kishonthy-Kardos Rita

Szervezet: Holdam Egyesület

Interjúalany beosztása: Társelnök

Kérem, hogy röviden ismertesse a szervezetet, amelyet képvisel?

A Holdam ismeretterjesztő és önszolgáltató Egyesület 2004-ben alakult Miskolcon működik. Alapvetően a „női működésmódot” erősítik a társadalomban úgy, hogy a női önszerveződést támogatják. Célzott tevékenységeik voltak az elmúlt években a természetes szülés, a várandósság támogatása, a munkaerőpiacra való visszatérés támogatása, illetve hátrányos helyzetű női csoport alakulásának a támogatása.

Jelenleg működtetnek egy anyaközpontot, amely családbarát közösségi tér, ahol különböző klubokat tartanak, egymást segítik. De van projektjük egyedülálló anyák segítésére is egy projektjük, illetve a női érdekvédelemként a női csoportok érdekeit közvetítik az önkormányzat felé, illetve egy másik roma női mentorok képzésében segítenek, akik aztán kijárnak a falvakba roma fiatal lányokat oktatni. 25-en vannak az egyesületben és egy hét fős elnökség vezeti.

Mi (volt) a saját szerepe a szervezetnél?

Társelnökként dolgozik a szervezetnél.

Hányan vesznek részt a projektekben?

Nagyjából évente kb. 5000 főt érnek el közvetlen. De az érdekvédelem révén a hatásuk sokkal szélesebb, akár a Miskolcon élő összes nőt beleérthetjük ebbe.

Milyen finanszírozási forrásokból működnek?

Próbálnak több lábon állni, a működési helyet finanszírozási forrás nélkül működtetik, az önkéntesek ingyen dolgoznak, a felmerülő rezsit pedig kitermelik. A projektekhez mind uniós, mind svájci és norvég civil alap támogatásait igénybe veszik.

Milyen társadalmi innovációs projekteket tud említeni?

Cél, hogy a járási esélyegyenlőségi programok keretében olyan projekteket indítsanak, amelyek célja innovatív a nőket helyben foglalkoztató munkaerőpiaci modellek kialakítása.

A társadalmi innovációk nehézségei, a projektek esetleges sikertelenségének okai?

A női esélyegyenlőség, a közvetlen érdekérvényesítés és a döntéshozókkal való kapcsolat alacsony szintje. De emellett nagyon erős társadalmi értékformálásra van szükség egyáltalán ahhoz is, hogy a társadalom felismerje, hogy női esélyegyenlőtlenség probléma. Nem a pénzügyi forrás vagy a humánerőforrás a hiánya a legnagyobb nehézség, hanem a szervezet céljainak az elfogadtatása, megismertetése, új együttműködések kialakítása.

Mi a társadalmi innováció saját fogalma?

A női önszerveződés támogatása regionális szinten egyedi és újszerű. A női esélyegyenlőség akkor erősödik, ha a női önszerveződés működik. Ez helyi szinten társadalmi innovációnak értelmezhető.

A társadalmi felelősségvállalás hogyan jelenik meg a projektekben?

Kedvezményezettként kevés tapasztalatuk van, de több céggel partnerkapcsolatuk van pl. családi nap programokban. Kezdeményezőként viszont indítottak olyan programot, ahol az egyesületben résztvevő anyák saját vállalkozásának elindítását támogatták pénzügyi segítséggel, képzés szervezéssel.

Ezekben a társadalmi innovációs projektekben volt-e regionális együttműködésük más szervezetekkel?

Benne vannak a Női központok informális hálózatában illetve koordinálói a Női esélyegyenlőségi fórumnak. Dolgoznak, mentorálnak nem miskolci női csoportokat, hogy megerősödjenek és középtávon saját településükön hasonló kezdeményezéseket vigyenek végig.

Milyen jövőbeli tervek vannak?

A szervezet organikusan fejlődik, amit korábban elindítottak azt próbálják fenntartani. Ha viszont a közösségben megjelenik valamilyen igény, akkor ahhoz próbálnak forrásokat találni. Most a roma női esélyegyenlőséggel foglalkoznak legtöbbit.

Ötödik interjú

Interjúalany: Mata Zoltán

Szervezet: Ne engedj el közhasznú egyesület

Interjúalany beosztása: elnök

Kérem, hogy röviden ismertesse a szervezetet, amelyet képvisel?

2012 decemberében édesanyák felkérésére alapították az egyesületet, főként szociális tevékenységet, de emellett egészségügyi és kulturális tevékenységet is folytatnak.

Mi (volt) a saját szerepe a szervezetnél?

Családon belül vette át az egyesület vezetését, mivel a családban egyedülként érettségizett le és tanult tovább, ezért kötelességének érezte az egyesület vezetésének átvételét.

Hányan vesznek részt a projektekben?

Négy család tizenkét fővel alapította az egyesületet Fulókércsen. Azóta több település is csatlakozott volna az egyesület munkájához, azonban erre azóta nem volt kapacitás, így az egyesület leginkább Fulókércs rászoruló családjainak segít.

Milyen finanszírozási forrásokból működnek?

Leginkább pályázati forrásból futó projekteket visznek. Egy budapesti amerikai alapítványon keresztül pályáznak pénzügyi forrásokra. Ennek segítségével az előző évig számos esetben tudtak segíteni rászoruló családoknak a beiskolázásban, rendezvények, iskolák, óvodák támogatásában. Az önkormányzattól korábban sem kaptak támogatást, a mostani vezetéssel ugyan jó a kapcsolatuk, de olyan rossz körülmények között van az önkormányzat, hogy a támogatás inkább fordított, volt, hogy az egyesület segítette az önkormányzatot.

Milyen társadalmi innovációs projekteket tud említeni?

Szociális problémák, egészségügyi problémák támogatása, idősek gondozása, mindennapi problémák, mint például fűtőanyag hiánya esetén segítség. Az így nyújtott segítség leginkább csak tűzoltás szintű és nem hosszú távú. Kezdeményezések vannak, pl. erdészeti szociális szövetkezet, de ezek kevésbé sikeres projektek és sok esetben még alacsonyabb támogatásból működnek.

Hány főt tudnak elérni a programokkal?

Teljesen változó, a támogatás mértékétől vagy a támogatásban meghatározott létszámtól függ.

Milyen időtávúak a projektek?

A legtöbb támogató program valami megvalósítására, egy tevékenység elvégzésére szól és nem egy időtávra, ezért a pénzt általában javak vásárlására pl. festék költik, aztán a festési tevékenység pedig önkéntes munkában történik.

A társadalmi innovációk nehézségei, a projektek esetleges sikertelenségének okai?

A legnagyobb probléma a pályázási feltételekkel van, ugyanis a kisebb önkormányzatok vagy egyesületek nem tudnak önerőt biztosítani, ezért sokszor fontos pályázatokról maradnak le. Időnként az együttműködést a rossz személyes kapcsolatok, konfliktusok is akadályozzák.

Mi a társadalmi innováció saját fogalma?

A társadalom hozzáállását és összefogását jelenti, olyan tevékenységeket, amelyek megújítják a társadalmi gondolkodást.

Társadalmi felelősségvállalás hogyan jelenik meg a projektekben?

Megjelennek ezek a célok a programokban, sőt elvárás is a kedvezményezettekkel szemben, hogy ha támogatást kapnak, akkor adjanak ők is támogatást a közösségnek, másoknak ők is ott, ahol csak tudnak. Általában ezek működnek és szívesen részt vesznek az érintettek ilyen kezdeményezésekben és munkával, felajánlásokkal segítenek, ha megtehetik.

Ezekben a társadalmi innovációs projektekben volt-e regionális együttműködésük más szervezetekkel?

Információcsere, kapcsolattartás van más szervezetekkel, konkrét együttműködés, közös pályázat eddig még nem volt.

Milyen jövőbeli tervek vannak?

A jövőbeni tervek között egy közösségi játszótér megvalósítása van tervezve. Regionális együttműködés a Máltai Szeretetszolgálattal van.

1.4. Stakeholder-elemzés felhasználásával tevékenységekre vonatkozó szelekciós módszer kidolgozása a stakeholderi érintettség relevanciájának a meghatározására

Készítette: Berényi László

Bevezetés

A „Társadalmi Innovációk generálása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében” - TÁMOP-4.2.1.D-15/1/KONV-2015-0009 projekt „Centrum-periféria hálózati kapcsolatok építése” című kutatásában (munkacsoport vezetője: Dr. Kocziszky György) feladatomból volt a „Térségi társadalmi innovációk elemzése” című kutatás (munkacsoport vezetője: Dr. Balaton Károly) támogatása, a két kutatási részterület közötti kapcsolat megteremtése. A vonatkozó feladat megnevezése: „Stakeholder-elemzés felhasználásával tevékenységekre vonatkozó szelekciós módszer kidolgozása a stakeholderi érintettség relevanciájának a meghatározására, munkadokumentum összeállítása.”

Jelen munkadokumentum (tanulmány) célja a közös munka megteremtéséhez és a kutatási eredmények hasznosításához szükséges módszertani fejlesztés folyamatának és tartalmának bemutatása. A tanulmány célirányos módszertani összefoglaló, nem szakirodalmi áttekintés. A kidolgozott módszer a forrásmunkák között felsorolt irodalmak hasznosításával, elemeik adaptálásával készült, az azokban foglalt ismereteket azonban tételenként nem ismétli meg.

A projekt a társadalmi innovációs lehetőségek feltérképezésével és hasznosításának támogatásával foglalkozik, amelyek maguk is egy vagy több projekt formájában ölt majd testet, így a javaslat kidolgozásánál dominál a projektmenedzsment módszertani ismeretanyaga.

A cél egy olyan folyamat kidolgozása volt, ami a különböző társadalmi innovációkat hasznosító kezdeményezések tervezésénél (ide értve már a partnerek kiválasztását, szelekcióját), a programok és fejlesztések lebonyolításánál, továbbá az elvégzett munka értékelésénél közvetlenül hasznosítható legyen.

A stakeholderekkel való foglalkozás tevékenységei

A stakeholderekkel kapcsolatban foglalkozni kell:

- azonosításukkal és listába foglalásukkal (ez magában foglalja a későbbi munkához szükséges azonosító adatok, elérhetőségek stb. rögzítését, illetve az elemző munkaszámára egy rövid és egyszerű megnevezés hozzárendelését),
- érdekeltségük (érintettségük) és képességük meghatározását, szakértői értékelés segítségével,

- a társadalmi innovációval kapcsolatos tevékenységek és a szereplők összerendelésével (szervezet-tevékenység mátrix formájában), ami a projekt tevékenységi terveivel szoros összhangban készül el, továbbá megalapozza a projekt nyomon követésének és az elszámoltatás feladatait,

A tanulmány tárgyát képező módszertani fejlesztésben azzal a feltételezéssel kellett élnem, hogy a konkrét társadalmi innovációs projekt még nincs megalapítva, tulajdonképpen a résztvevők – és tágabb értelemben a stakeholderek – kiválasztása történik meg. A projekt megalapításának, a keretek biztosításának, a módszertani támogatás biztosításának feladata és felelőssége, ide értve a részletes célok, hatásterületek és a résztvevők kiválasztásának feladata egy kitüntetett koordinációs szervezeté. Ez a szervezet célszerűen az adott vonatkozásban centrum szerepet betöltő önkormányzat vagy megfelelő szakértői csoporttal rendelkező kutatóhely legyen. Speciális helyzet áll elő, ha a társadalmi innováció kihasználására külső fél ad (például pályázat) ad pénzügyi forrást, ilyen esetben szponzorként követelményeit és elvárásait a teljes folyamatban érvényesíteni kell.

A tanulmány a fentiekhez rugalmasan alkalmazkodni képes megoldást mutat be.

Stakeholderek azonosítása

A stakeholderek azonosítása nem egyetlen projekthez vagy akcióhoz kötődik, táblázat vagy adatbázis formájában célszerű vezetni, annak rekordjait pedig egyértelmű azonosítóval ellátni. A stakeholderek azonosításának fontos eleme tapasztalataik és lehetőségeik megjelölése (például speciális szaktudás, más projektben való részvétel, korlátozó és kizáró tényezők stb.), ez azonban idővel változhat, akár az érintett projekt eredményeképpen, aminek rögzítésére – és újraértékelésére – lehetőséget kell biztosítani. A rögzítendő adatok körét legalább az alábbiak szerint javaslom.

Általános adatok:

- szervezet típusa (önkormányzat, vállalkozás stb.)
- szervezet neve,
- szervezet címe, telephelyei, fióktelepei,
- adószám és egyéb hatósági és bejegyzési azonosítók,
- pályázat szempontjából releváns csoportképző ismérvek szerinti besorolás (létszám, árbevétel, profit-orientált jelleg stb.),
- felelős vezető(k) neve, beosztása, elérhetősége,
- tevékenységi kör(ök),

Korábbi (egyéb) projektekben, fejlesztésekben részvétel adatai:

- konstrukció azonosítója
- projekt azonosítója
- vállalat szerep(ek)

- projekt tartalmának rövid leírása

Potenciális szerepvállalás:

- konzorciumvezetési potenciál azonosítása
- egyéb szerepek azonosítása (előre definiált lista alapján)
- korlátozó tényezők megjegyzése

Értékelési adatok (folyamatosan töltendő, a projekt azonosítójával összekapcsolandó a korábbi projektek adataival, de meghiúsult részvétel esetén is felvezetendő adatokról van szó):

- projekt azonosítója
- projekt/fejlesztés típusának besorolása (későbbi értékelések támogathatók ezek)
- érintettség (fontosság) értékelésnek eredménye
- képesség értékelése
- megjegyzés

Érintettség és képesség értékelése

Az érintettség (stakeholder bevonásának fontossága a projekt vagy feladat sikeres végrehajtásához) és a képesség (stakeholder szakmai, pénzügyi, HR stb. adottságainak összessége, amit a projektben hasznosítani tud és akat) értékeléséhez pontozásos szakértői módszert javaslok. Ennek oka, egyrészt az, hogy a keresett jellemzők sokszor csak szubjektíven vagy egymáshoz viszonyítva értékelhetők (azaz egy adott projekthez, programhoz és az ott releváns stakeholderekhez kötődnek, más relációkban nem érvényesek); másrészt várhatóan az értékelés gyors lefolytatása szükséges, amihez széles körű és részletes adatok nem állnak rendelkezésre.

Az értékelést mindkét tényező esetén, de egymástól elkülönítve szakértői munkacsoport végzi el, akiket a koordináló szervezet kér fel. A szakértői munkacsoportban minél több vélemény és szempont érvényesítésére törekedni kell, amit a szakértők megfelelő megválasztásával, munkacsoporton belüli egyensúlyával lehet biztosítani. A szakértői munkacsoport tagjai közé egyetemi szakértőket, megyei és helyi szintű döntéshozókat, lakossági képviselőket stb. kell meghívni.

A munkacsoport tarthat üléseket, ahol megvitathatók a szempontok, értékelési elvek és egyéb releváns kérdések. Más esetben (például sürgetettség esetén) a koordináló szervezet munkalapokat készít elő az értékeléshez, amit a munkacsoport tagjai kitöltenek, majd a koordináló szervezet összesít.

Az értékeléshez 1..5 skála javasolt, ahol az alacsonyabb érték a kisebb érintettséget, illetve a kisebb képességet jelöli. Az értékelő munkalap tartalmazza a projekt-feladat rövid, közérthető leírását (amihez partnereket keres a koordináló szervezet), ez alatt a potenciális érintettek és tervezett szerepük felsorolását, továbbá a két szempont szerinti értékelés mezőit. A munkalap sorai lehetőséget adnak megjegyzések hozzáfűzésére is.

A munkalapon utolsó soraiban lehetőséget kell biztosítani további stakeholderek megjelölésére is (különösen akkor, ha a munkacsoport nem tart előzetesen üléseket, megbeszéléseket).

Munkalap érintettség és képesség értékeléséhez

Projekt leírása:

Kérem, hogy az alábbi potenciális stakeholdereket abból a szempontból, hogy a fenti feladat kapcsán 1..5 skálán ítélje meg, hogy:

- **érintettség:** az adott szereplő mennyiben járulhat hozzá a projekt sikeres megvalósításához
- **képesség:** az adott szereplő milyen mértékben lesz képes szerepét betölteni

<i>Stakeholder</i>	<i>Szerepkör</i>	<i>Érintettség</i>	<i>Képesség</i>	<i>Megjegyzés</i>
SH1		1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
SH2		1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
....		1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
egyéb:		1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	

A fentihez hasonló formában összesítő munkalapot kell készíteni, amiben a két szempont (érintettség és képesség) szerinti értékelést a munkacsoport tagjai által adott válaszok átlaga alapján végzi el. Az átlagban minden vélemény tükröződik, általánosan elfogadott és jól értelmezhető középérték-mutató (Megjegyzés: a mérés sorrendi skálán történik, így azon számtani átlag nem számítható. A skálaértékek számozása ezt formailag lehetővé teszi, még ha logikailag hibás lépésről van is szó. Ilyen megoldást hasonló problémák kezelésére gyakran alkalmaznak, az értékelés jellege és pontossága miatt az információvesztés elfogadható mértékű).

A megjegyzés rovatban kell jelölni, hogy releváns stakeholderről van-e szó, az alábbiak figyelembe vételével:

- Ha az érintettség átlagértéke 2,5 alatti, akkor nem relevánsként kell a stakeholdert értékelni,
- Ha a képesség átlagértéke 3 alatti és az érintettség sem 3,5 fölötti, akkor nem relevánsként kell a stakeholdert értékelni
- Ha mennyiségben limitált a releváns stakeholderek köre egy-egy szerepre vonatkozóan, akkor sorrendbe kell állítani őket az érintettség és képesség átlagértékeinek szorzata alapján és a magasabb értékűeket kell választani
- Ha külső fél (például jogszabály, pályázati kiírás) egyéb feltételeket ír elő, a fentiektől el lehet térni, de azt indokolni kell és a stakeholder adatbázisban is meg kell jegyezni.
-

Az összesítő munkalapon a koordináló szervezet szövegesen összefoglalja a megjegyzések tartalmát is.

Az értékelési munka folyamata az alábbiakban foglalható össze:

1. Projekt (feladat) meghatározása
2. Potenciális stakeholderek kijelölése adatbázisból
 - új stakeholder felmerülése esetén adatainak rögzítése
3. Értékelő munkacsoport tagjainak kijelölése
4. Munkalap előkészítése és papír alapú kitöltés esetén sokszorosítása (javasolt elektronikus változat kidolgozása, úgy a feldolgozás automatizálható)
5. Munkalap szétküldése, értékelő munkacsoport tájékoztatása
6. Munkalapok begyűjtése és feldolgozása
7. Releváns érintettek meghatározása, továbbítása a projektervezés felé.

Tevékenységek és stakeholderek összerendelése

Az értékelés végeredményét célszerű listán rögzíteni a projekt további tervezési feladataihoz. Frissíteni kell a stakeholderek azonosításának adatbázisát, továbbá a projekt feladatainak ismeretében szervezet-tevékenység mátrixban is rögzíteni, legalább az alábbi kapcsolatokkal: dönt, végrehajt, ellenőriz, információt ad, információt kap. További mátrix-elemzések készíthetők, ezek megválasztása azonban a fejlesztés jelenlegi fázisában nem jelezhető előre megfelelő módon.

Forrásmunkák

APM Body of Knowledge 6th Edition (2012). Buckinghamshire: Association for Project Management.

Berényi, L. (2014): A minőségmenedzsment módszerei és eszközei. Budapest: Publio Kiadó.

Farkas, Sz., Szabó, J. (2012): A vállalati kockázatkezelés kézikönyve. Pécs: Dialóg Campus Kiadó.

MSZ EN ISO 21500:2015 -- Útmutató a projektvezetéshez.

Neges, G., Neges, R (1998): Antikvár könyv - Vezetésmódszertan - Menedzsment-tréning. Budapest: Perfekt.

Papp, O. (1995): Projekt menedzsment: Projektek tervezése, szervezése, irányítása. Budapest: BME Mérnöktovábbképző Intézet.

Projektmenedzsment útmutató. PMBOK® Guide. 5. kiadás. (2013): Budapest: PMI-Akadémiai Kiadó.

Projektportfólió-menedzsment (2011): Budapest: PMI-Akadémiai Kiadó.

Szintay, I. (2001): Stratégiai menedzsment. Miskolc: Bíbor Kiadó.

Vasvári, Gy. (2008): Vállalati (szervezeti) kockázatmenedzsment. Budapest: Információs Társadalomért Alapítvány.

Verzuh, E. (2006): Projektmenedzsment. Budapest: HVG Kiadó.

Mellékletek:**Interjú vázlat**

a térségi társadalmi innovációk stake-holder és hálózat elemzéséhez, valamint

a lehetőség-térkép összeállításához

I. Célcsoport: vállalkozások**1. Megvalósult társadalmi innovációk**

- Milyen jelentősebb társadalmi innovációkat valósított meg a vállalkozás az elmúlt 5 évben?
- Mi motiválta ezen innovációk elindítását?
- Ki(k) volt(ak) az innovációk fő mozgatói a vállalkozáson belül?
- Mennyiben volt sikeres az innováció elindításakor megfogalmazott célkitűzés megvalósítása?
- Milyen akadályozó tényezők merültek fel az innováció megvalósítása során?
- Milyen segítséget kapott a vállalkozás külső szervezetektől/személyektől az innováció megvalósítása során?
- Volt-e olyan szervezeti minta, amelyet felhasználtak az innováció megvalósítása során?
- Mely vállalkozások tekinthetőek élenjárónak a régióban a társadalmi innováció területén?

2. Jövőre vonatkozó elképzelések

- Milyen társadalmi innovációk megvalósítását tervezik a következő 5 évben?
- Milyen jelentőséget tulajdonítanak ezen innovációknak a vállalkozás jövőbeli sikere szempontjából?
- Milyen külső szervezetek/személyek támogatására számítanak ezen innovációk megvalósításában?
- Ki(k) lesz(nek) az innováció fő mozgatója a vállalkozáson belül?
- Milyen forrásokból tervezik megvalósítani ezeket az innovációkat?

3. Együttműködések a régióon belül

- Mely régióon belüli vállalkozással, vagy önkormányzattal alakítottak ki együttműködést az innovációk megvalósítása során?

- Melyek voltak a jelentősebb innovációs együttműködések?
- Milyen problémák merültek fel a külső szervezetekkel kialakított együttműködések során?
- Mennyiben voltak eredményesek ezek az együttműködések?
- Milyen szervezatközi együttműködések terveznek a következő 5 évben a társadalmi innováció területén?
- Milyen javaslataik vannak a régiós együttműködés fejlesztésére?

4. Centrum és periféria közötti együttműködések

- Milyen jelentősebb innovációs együttműködésük volt az elmúlt 5 évben miskolci vállalkozásokat és/vagy önkormányzattal?
- Mire irányultak ezek az együttműködések?
- Mennyiben voltak eredményesek ezek az innovációs együttműködések?
- Milyen eredményeket hoztak az innovációs együttműködések?
- Milyen tényezők akadályozták a miskolci szervezetekkel kialakított együttműködések?
- Milyen további együttműködések terveznek a következő 5 évben miskolci szervezetekkel?

II. Célcsoport: önkormányzatok

1. A térségi társadalmi innovációk feltétel-rendszere

- Hányan vesznek részt felsőfokú képzésben az önkormányzat alkalmazottai közül?
- Vesznek-e részt informatikai képzésben jelenleg az önkormányzat alkalmazottai?
- Hány felsőfokú végzettségű munkatárs dolgozik az önkormányzatnál?
- Hányan beszélnek idegen nyelvet az önkormányzatnál?

2. Megvalósult társadalmi innovációk

- Milyen társadalmi innovációkat valósítottak meg az elmúlt 5 évben?
- Mi motiválta ezen innovációk megvalósítását?
- Ki(k) volt(ak) az innovációk fő mozgatói az önkormányzaton belül?
- Mennyiben voltak sikeresek ezek az innovációk?
- Milyen akadályozó tényezők merültek fel az innovációk megvalósítása során?
- Milyen segítséget kapott az önkormányzat az innovációk megvalósításához külső szervezetektől/személyektől?

- Mely önkormányzatok tekinthetők élenjáróaknak a régióban a társadalmi innováció megvalósítása során?
- Volt-e olyan szervezeti minta, amelyet felhasználtak az innováció megvalósítása során?

3. Jövőre vonatkozó elképzelések

- Milyen társadalmi innovációk megvalósítását tervezik a következő 5 évben?
- Milyen jelentőséget tulajdonítanak ezen innovációknak a település életében?
- Milyen külső szervezetek/személyek támogatására számítanak az innovációk megvalósítása során?
- Milyen forrásokból tervezik megvalósítani az innovációkat?

4. Együttműködések a régió belül

- Mely önkormányzattal és/vagy vállalkozással alakítottak ki innovációs együttműködést az elmúlt 5 évben?
- Melyek voltak a jelentősebb innovációs együttműködések?
- Milyen problémák merültek fel a külső szervezetekkel kialakított együttműködések során?
- Mennyiben voltak eredményesek ezek az együttműködések?
- Milyen szervezatközi együttműködések terveznek a következő 5 évben a társadalmi innováció területén?
- Milyen javaslataik vannak a régiós együttműködés javítására?

5. Centrum és periféria közötti együttműködések

- Milyen együttműködések alakítottak ki miskolci szervezetekkel (önkormányzatok és egyéb szervezetek) az elmúlt 5 évben a társadalmi innováció területén?
- Mire irányultak ezek az együttműködések?
- Mennyiben voltak eredményesek az innovációs együttműködések?
- Milyen tényezők akadályozták a miskolci szervezetekkel kialakított együttműködések?
- Milyen további együttműködések terveznek a következő 5 évben miskolci szervezetekkel?

Kérdőív

a térségi társadalmi innovációk stake-holder és hálózat elemzéséhez, valamint a lehetőség-térkép összeállításához

I. Célcsoport: vállalkozások

0. Vállalkozás leírása

- a. Többségi tulajdonos
állam, önkormányzat, belföldi vállalkozás, belföldi magán személy, külföldi vállalkozás/magánszemély
- b. Átlagos statisztikai létszám: 1-9 között, 10-24 között, 25-99 között, 100-249 között, 250 felett
- c. Ágazat/Fő tevékenység: TEÁOR szerint
- d. Megkérdezett beosztása a cégnél: tulajdonos, tulajdonos-cégvezető, cégvezető, cégvezető helyettese, HR vezető, egyéb

1. A térségi társadalmi innovációk feltétel-rendszere

- Felsőfokú képzésben résztvevők aránya a vállalkozás alkalmazottai körében:
1-10% között, 11-25% között, 26-50% között
- OKJ-s képzésben részt vevők száma + Vállalaton belüli szervezett képzésekben résztvevők száma
1-10% között, 11-25% között, 26-50% között
- K+F ráfordítások aránya a vállalkozás árbevételéhez viszonyítva
0%, 1-10% között, 11-20% között
- Informatikai ráfordítások aránya a vállalkozás árbevételéhez viszonyítva
0%, 1-10% között, 11-20% között
- A K+F területén foglalkoztatott munkatársak aránya a létszámon belül
0%, 1-10% között, 10% felett
- Felsőfokú végzettségűek aránya
1-10% között, 11-20% között, 20% felett
- Idegen nyelvet beszélők aránya
1-10% között, 11-20% között, 20% felett

2. Megvalósult társadalmi innovációk az elmúlt 5 évben

- Piacra bevezetett új termékek száma
1-5 között, 5 felett

- Piacra bevezetett új szolgáltatások száma
1-5 között, 5 felett
- Környezetvédelem terén megvalósított innovációk:
megújuló energiaforrások arányának változása

növekedés, stagnálás, csökkenés

energiahatékonyság javulása

stagnálás, 1-5% közötti javulás, 5% feletti javulás

üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése

stagnálás, 1-5% közötti csökkenés, 5% feletti csökkenés
- Felsőfokú képzésre beiskolázott munkatársak aránya
0%, 1-5% között, 5% felett
- Újonnan felvett felsőfokú végzettségű munkatársak száma
nem volt felvétel, 1-5 fő között, 5 fő felett
- Idegen nyelvi képzésre beiskolázottak aránya
Nem volt beiskolázás, 1-5% között, 5% felett
- Települési közösségi szolgáltatások támogatására fordított összegek aránya az árbevételhez viszonyítva
0%, 1-5% között, 5% felett
- Ismeri-e a társadalmi innováció fogalmát? Igen, nem
- Ismer-e olyan szervezeteket, alapítványokat, melyek társadalmi innovációk szervezésével, koordinálásával foglalkoznak? Igen, nem
- Milyen társadalmi felelősségvállalást erősítő pályázatokban vett részt a vállalkozás? Pályázat neve, témája:
- Volt-e sikertelen pályázat? Igen - nem
- Mi volt a sikertelenség oka? Kérjük nevezze meg!
- Milyen társadalmi felelősségvállalási programokban vett részt a vállalkozás?(Részletezve: sport, kultúra, szociális, infrastruktúra)
 - sport területén, a program neve:
 - kultúra területén, a program neve:
 - szociális program, a program neve:
 - infrastruktúra fejlesztési program, a program témája:
- Ha részt vett ilyen programokban, mi volt a finanszírozás forrása (állami, alapítványi, önerő)

- Mi volt a kedvezményezettek köre?
 - Oktatás-képzés: igen - nem
 - Foglalkoztatás: igen - nem
 - Lakhatás és alapvető szükségletek: igen - nem
 - Egészségügyi és szociális gondoskodás: igen - nem
 - Települések és helyi közösségek: igen - nem

Társadalmi csoportok:

- Fogyatékkal élők (mozgássérült, látássérült, hallássérült, értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, autista személyek): igen - nem
- Alap-, közép, vagy felsőfokú képzésben tanuló, tehetséges, de hátrányos helyzetű gyermekek: igen - nem
- Betegek: igen - nem
- Gyermekek: igen - nem
- Mélyszegénységben élők: igen - nem
- Kérjük, sorolja fel ezeket!
- Mely szervezetek lehetnek a jelentős együttműködési partnerek a következő 5 évben? Kérjük, nevezze meg ezeket!

3. Együttműködések a régióon belül

- Hány régióon belüli vállalkozással alakítottak ki együttműködést a társadalmi innováció területén?
 - Nem volt együttműködés, 1-2 vállalkozással, 3 vagy annál több vállalkozással
- Hány önkormányzattal alakítottak ki együttműködést a régióban a társadalmi innováció területén?
 - Nem volt együttműködés, 1-2 önkormányzattal, 3 vagy annál több önkormányzattal
- Kérjük, nevezze meg a jelentősebb innovációs együttműködéseket!
.....
- Milyen további régióon belüli együttműködést terveznek a következő 5 évben?
.....
- Milyen eredményeket értek el a régiós együttműködésben a társadalmi innováció területén? Kérjük, sorolja fel ezeket!
.....

- Milyen tényezők akadályozzák a régió belüli együttműködést az innováció területén? Kérjük, nevezze meg azokat!
.....
- Milyen javaslatai vannak a régiós együttműködés fejlesztésére?
.....

4. Centrum és periféria közötti együttműködések

- Hány együttműködést alakítottak ki az elmúlt 5 évben miskolci vállalkozásokkal és/vagy önkormányzattal?
- Nem volt együttműködés, 1-2 együttműködés, 3 vagy annál több együttműködés
- Mire irányultak ezek az együttműködések? Kérjük, nevezze meg ezeket!
.....
- Milyen további együttműködési elképzeléseik vannak miskolci szervezetekkel?
.....
- Milyen jelentősebb eredményeket hoztak a fenti együttműködések? Kérjük sorolja fel ezeket!
- Milyen tényezők akadályozzák a miskolci szervezetekkel kialakítandó együttműködésekét?
.....

II. Célcsoport: önkormányzatok

0. Önkormányzat leírása:

- a- Település lélekszáma:
1-200 fő között, 201-500 fő között, 501- 1000 fő között, 1000 fő felett
- b- Település jellege (város, község)
- c- Földrajzi elhelyezkedés (járás):
- d- Megkérdezett beosztása az önkormányzatnál:

1. A térségi társadalmi innovációk feltétel-rendszere

- Felsőfokú képzésben résztvevők aránya az önkormányzat alkalmazottai körében:
Nincs résztvevő, 1-2 fő, 3 vagy annál több személy
- OKJ-s képzésben részt vevők száma + önkormányzaton belüli szervezett képzésekben résztvevők száma:
1-10% között, 11-25% között, 26-50% között

- Informatikai ráfordítások aránya az önkormányzat költségvetésében:
0%, 1-5% között, 6-10% között, 10% felett
- Felsőfokú végzettségűek aránya:
1-5% között, 6-10% között, 10% felett
- Idegen nyelvet beszélők aránya:
1-5% között, 6-10% között, 10% felett

2. Megvalósult társadalmi innovációk az elmúlt 5 évben

- Bevezetett új szolgáltatások száma
Nem volt ilyen, 1-2 szolgáltatás, 3 vagy annál több szolgáltatás
- Kérjük, nevezze meg ezeket az új szolgáltatásokat!
.....
- Felsőfokú képzésre beiskolázott munkatársak száma:
Nem volt, 1-2 személy, 3 vagy annál több személy
- Újonnan felvett felsőfokú végzettségű munkatársak száma:
Nem volt, 1-2 személy, 3 vagy annál több személy
- Idegen nyelvi képzésre beiskolázottak száma:
Nem volt, 1-2 személy, 3 vagy annál több személy
- Ismeri-e a társadalmi innováció fogalmát?
Igen, ezt értem alatta:
- Nem, nem találkoztam ezzel a kifejezéssel:
- Ismer-e olyan szervezeteket, alapítványokat, melyek társadalmi innovációk szervezésével, koordinálásával foglalkoznak? Ha igen, kérjük nevezzen meg egyet/néhányat!
- Milyen társadalmi felelősségvállalást erősítő pályázatokban vett rész a vállalkozás?
- Volt-e sikertelen pályázat? Igen - nem
- Mi volt a sikertelenség oka? Kérjük, nevezze meg!

3. Milyen társadalmi felelősségvállalási programokban vett részt az önkormányzat az elmúlt 5 évben? (Részletezve: sport, kultúra, szociális, infrastruktúra)? - sport területén, a program neve:
- kultúra területén, a program neve:
 - szociális program, a program neve:
 - infrastruktúra fejlesztési program, a program témája:

4. Ha részt vett ilyen programokban, mi volt a finanszírozás forrása (állami, alapítványi, önerő)

- Ha részt vett ilyen programokban, mi volt a finanszírozás forrása
 Állami Alapítványiönerő

- Mi volt a kedvezményezettek köre?

- Oktatás-képzés: igen - nem

- Foglalkoztatás: igen - nem

- Lakhatás és alapvető szükségletek: igen - nem

- Egészségügy és szociális gondoskodás: igen - nem

- Települések és helyi közösségek: igen - nem

Társadalmi csoportok:

- Fogyatékkal élők (mozgássérült, látássérült, hallássérült, értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, autista személyek): igen - nem

- Alap,- közép, vagy felsőfokú képzésben tanuló tehetséges, de hátrányos helyzetű gyermekek: igen - nem

- Betegek: igen - nem

- Gyermekek: igen - nem

- Mélyszegénységben élők: igen - nem

- Kérjük, sorolja fel ezeket!

- Milyen elképzeléseik vannak a jövőre vonatkozó társadalmi felelősségvállalási programok kialakítására? Kérjük, nevezze meg ezeket!

.....

5. Együttműködés a régió belül

- Hány régió belüli önkormányzattal alakítottak ki együttműködést a társadalmi innováció területén?

- Hány régió belüli vállalkozással alakítottak ki együttműködést a társadalmi innováció területén?

- Kérjük, nevezze meg a jelentősebb innovációs együttműködések!

- Milyen további régió belüli együttműködést terveznek a következő 5 évben?

- Milyen eredményeket értek el a régiós együttműködésben a társadalmi innováció területén?

- Milyen tényezők akadályozzák a régió belüli együttműködést az innováció területén?

- Milyen javaslatai vannak a régiós együttműködés fejlesztésére?

6. Centrum és periféria közötti együttműködések

- Hány együttműködést alakítottak ki miskolci szervezetekkel (önkormányzatok és egyéb intézmények)?
Nem volt együttműködés, 1-2 együttműködés, 3 vagy annál több

- Mire irányultak ezek az együttműködések? Kérjük, nevezze meg ezeket!
.....
- Milyen jelentősebb eredményeket hoztak a fenti együttműködések? Kérjük, sorolja fel ezeket!
- Milyen tényezők akadályozzák a miskolci szervezetekkel kialakítandó együttműködések? Kérjük, nevezze meg ezeket!
.....